

Työeläkelaitoksille

DIPLOMAATTIEN PUOLISOIDEN ELÄKETURVA

Hallitus on antanut eduskunnalle esityksen laiksi ulkomaanedustuksen virkamiesten puolisoille maksettavasta erityiskorvauksesta annetun lain muuttamisesta (HE 93/91).

Nykytilanne

Diplomaattien puolisoiden erityiskorvausta koskeva laki tuli voimaan 1.9.1989. Se on tarkoitettu täydentämään ansiotulojen poisjäämisen vuoksi pieneksi jäävää työeläkettä.

Korvauksen saaminen edellyttää 120 kuukauden ulkomaillaoloa avioliiton solmimisen jälkeen. Sen määrä on 86 markkaa (v:n 1988 ind.) jokaiselta 48 kuukautta ylittävältä ulkomailla asumiskuukaudelta. Korvausta maksetaan vain siltä osin, kuin sen ja eläkkeiden yhteismäärä on enintään 7252,25 mk/kk (v:n 1991 ind.). Alle 65-vuotias ei voi korvausta saada. Kts yleiskirjeet A 23/88 ja A 22/89.

Esitys

Hallituksen esityksen mukaan työeläkkeen pieneksi jääminen kompensoitaisiin kattavammin kuin nykyisen lain mukaan. Tätä eduskunta edellytti jo nykyistä lakia säädettäessä.

Esityksen mukaan

- erityiskorvauksen saamiseen riittäisi yhden kuukauden ulkomaillaolo avioliiton solmimisen jälkeen,
- erityiskorvauksen määrän laskemisessa otettaisiin huomioon koko ulkomailla asuminen aika
- eläketulot eivät vähentäisi erityiskorvauksen määrää ja

LA/Rolf Storsjö

15.11.1991

- alle 65-vuotiaskin voisi saada erityiskorvausta, jos hän saa kansaneläkejärjestelmän työkyvyttömyyseläkettä.

ELÄKETURVAKESKUS

Seppo Pietiläinen
Pentti Koivistoinen

LIITE

Hallituksen esitys 93/91

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi ulkomaanedustuksen virkamiesten puolisoille maksettavasta erityiskorvauksesta annetun lain muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan ulkomaan edustuksen virkamiesten puolisoille maksettavasta erityiskorvauksesta annettua lakia muutettavaksi siten, että erityiskorvaus tulisi laskettavaksi koko ulkomailla olon ajalta ja ilman että eläketulot vähentäisivät korvauksen määrää. Lisäksi ehdotetaan, että korvausta voitaisiin maksaa ennen 65 vuoden ikää työkyvyttömäksi tulleelle.

Muutokset on tarkoitettu tulemaan voimaan heti kun ne on hyväksytty ja vahvistettu. Muutoksia ehdotetaan sovellettavaksi taannehtivasti myös ennen niiden voimaantuloa myönnettyihin erityiskorvauksiin. Työkyvyttömyyteen perustuvaa erityiskorvausta voitaisiin maksaa kuitenkin aikaisintaan muutoksen voimaantulosta lukien.

PERUSTELUT

1. Nykytilanne ja ehdotetut muutokset

1.1. Nykyinen tilanne

Ulkomaanedustuksen virkamiesten puolisoille maksettavasta erityiskorvauksesta annetun lain (657/89) mukaan korvauksen saamisen edellytyksenä on, että puoliso on asunut ulkomailla virantoimituksessa olevan ulkoasiainhallinnon virkamiehen kanssa avioliiton solmimisen jälkeen vähintään 120 kuukautta. Erityiskorvauksen määrä lasketaan niiden kuukausien perusteella, joiden lukumäärä ylittää 48. Erityiskorvausta maksetaan vain siltä osin kuin sen ja puolison eläkkeiden yhteismäärä on enintään säädetyn, vuosittain työntekijäin eläkelain 9 §:ssä tarkoitettulla palkkaindeksiluvulla tarkistettavan markkamäärän suuruinen. Vuonna 1991 tämä määrä on 7 252,25 markkaa.

Korvausta ei makseta työkyvyttömyyden perusteella, vaan vasta 65 vuoden iän täyttymisen jälkeen.

1.2. Ehdotetut muutokset

Eduskunta on vastauksessaan hallitukseen esitykseen laiksi ulkomaanedustuksen siirtymisvelvollisten virkamiesten puolisoille maksettavasta erityiskorvauksesta (hall.es. 81/1988 vp.) edellyttänyt, että laista saatujen kokemusten jälkeen eduskunnalle annetaan mahdollisimman pian uusi lakiehdotus, jonka mukaan puolisolle maksetaan erityiskorvausta koko ulkomailla olon ajalta eivätkä muut eläketulot vähennä korvausta.

Tähän mennessä korvaushakemuksia on tehty 39. Niistä 9 on hylätty joko yhteensovitusrajan vuoksi tai sen vuoksi, että hakija ei ole täyttänyt säädettyä 65 vuoden ikää.

Pienin maksettu korvaus on ollut 258,18 markkaa kuukaudessa ja suurin 2 694,85 markkaa kuukaudessa. Kustannukset yhteensä ovat noin 43 900 markkaa kuukaudessa. Maksettu korvaus on keskimäärin 1 466,29 markkaa kuukaudessa.

Ulkomaan edustuksen virkamiesten puolisoille maksettavasta erityiskorvauksesta annet-

tua lakia ehdotetaan muutettavaksi siten kuin eduskunta on edellä selostetussa vastauksessaan edellyttänyt. Erityiskorvauksen saamisen edellytyksenä oleva 120 kuukauden ulkomailla oloaika ehdotetaan muutettavaksi yhdeksi kuukaudeksi, erityiskorvaus ehdotetaan laskettavaksi koko ulkomailla oloajan perusteella ja eläkkeiden vähentävä vaikutus korvauksen määrään ehdotetaan poistettavaksi.

Erityiskorvaus on tarkoitettu kompensoimaan puolisoiden yleensä puutteelliseksi jäävää työeläketurvaa. Nykyisten säännösten mukainen erityiskorvaus korvaa vain vanhuuseläkkeen vajetta. Tämän vuoksi ehdotetaan, että erityiskorvausta maksettaisiin myös ennen 65 vuoden ikää työkyvyttömäksi tulleelle samalta ajalta, jolta hän saa kansaneläkelain 22 §:n perusteella myönnettyä työkyvyttömyyseläkettä. Valtiokonttori ei tutkisi työkyvyttömyyttä erikseen, vaan myöntäisi ja maksaisi korvauksen niin sanottuna seurannaisratkaisuna kansaneläkelaitoksen ratkaisun perusteella.

2. Taloudelliset vaikutukset

Lisäkustannukset 10 ja 4 vuoden karenssiainkojen poistamisesta muutoksen jälkeiseltä ajalta olisivat noin 250 000 mk vuodessa. Neljän vuoden karenssiajan poistamisen soveltaminen taannehtivasti jo myönnettyihin erityiskorvauk-

siin merkitsisi lisäkustannuksia noin 137 000 markkaa vuodessa. Eläkkeiden vähentävän vaikutuksen poistamisesta aiheutuisi lisäkustannuksia noin 280 000 markkaa vuodessa. Näiden lisäkustannusvaikutusten voidaan arvioida vuonna 2000 olevan yhteensä noin 900 000 markkaa vuodessa. Lisäksi tulevat työkyvyttömyyden perusteella myönnettävät erityiskorvaukset, joiden määrää ja lisäkustannuksia on vaikea arvioida.

3. Voimaantulo

Laki ehdotetaan tulevaksi voimaan heti sen tultua hyväksytyksi ja vahvistetuksi. Muutoksia ehdotetaan sovellettavaksi taannehtivasti myös ennen niiden voimaantuloa myönnettyihin erityiskorvauksiin, jotta niiden saajat eivät jäisi huonompaan asemaan kuin ne puoliset, joille erityiskorvaus myönnetään ehdotettujen muutosten voimaantulon jälkeen. Valtiokonttori ottaisi viran puolesta uudelleen käsiteltäväksi ne erityiskorvausta koskevat asiat, joihin on jo annettu lainvoiman saanut päätös.

Työkyvyttömyyteen perustuvaa erityiskorvausta maksettaisiin aikaisintaan muutosten voimaantulosta alkaen.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

ulkomaanedustuksen virkamiesten puolisoille maksettavasta erityiskorvauksesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan ulkomaanedustuksen virkamiesten puolisoille maksettavasta erityiskorvauksesta 14 päivänä heinäkuuta 1989 annetun lain (657/89) 2 ja 5 § ja *muutetaan* 1, 3, 4 ja 6 §, 7 §:n 1 momentti, 8 § ja 13 §:n 2 momentti seuraavasti:

1 §

Tämän lain mukaiseen erityiskorvaukseen on oikeus henkilöllä, joka ennen 65 vuoden iän täyttämistä on asunut avioliitossa ulkomailla siellä virantoimituksessa olevan ulkoasiainhallinnon virkamiehen kanssa vähintään yhden kuukauden ajan.

3 §

Edellä 1 §:ssä tarkoitettua aikaa laskettaessa ei oteta huomioon sitä aikaa, jolloin puoliset ovat yhtä aikaa ulkomaanedustuksessa ulkoasiainhallinnon päätoimisessa palveluksessa.

4 §

Erityiskorvaus lasketaan 1 §:ssä tarkoitettun

ajan perusteella. Korvauksen määrä on jokaiselta tällaiselta kuukaudelta 86 markkaa vuodessa.

6 §

Erityiskorvaus maksetaan aikaisintaan sen kalenterikuukauden alusta, jonka aikana puoliso täyttää 65 vuotta tai jolta hänelle sitä ennen maksetaan työkyvyttömyyseläkettä kansaneläkelain 22 §:n nojalla. Korvausta maksetaan sen kalenterikuukauden loppuun, jonka aikana edellä tarkoitettun eläkkeen maksaminen on lakannut tai puoliso on kuollut. Ilman pätevää syytä korvausta ei makseta pitemmältä kuin vuoden ajalta ennen sen hakemista.

7 §

Edellä 4 §:ssä mainittu markkamäärä tarkistetaan vuosittain työntekijäin eläkelain 9 §:ssä tarkoitettun palkkaindeksiluvun mukaan.

8 §

Erityiskorvauksen myöntää ja maksaa val-

tiokonttori. Korvaushakemus on tehtävä kirjallisesti valtiokonttorin vahvistaman kaavan mukaisella lomakkeella. Hakemukseen on liitettävä 1 §:ssä tarkoitettu asumisesta ulkoasiainministeriön antama selvitys ja muu valtiokonttorin määräämä selvitys. Valtiokonttori maksaa erityiskorvauksen kuukausittain määrääminään maksupäivinä.

13 §

Lain 4 §:ssä säädetty markkamäärä vastaa vuodelle 1988 säädettyä palkkaindeksilukua.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 199 .

Tätä lakia, ei kuitenkaan 6 §:ää, sovelletaan myös ennen sen voimaantuloa myönnettyihin erityiskorvauksiin, joita koskevat asiat valtiokonttori käsittelee uudelleen lainvoiman saaneen päätöksen estämättä.

Helsingissä 27 päivänä syyskuuta 1991

Tasavallan Presidentti
MAUNO KOIVISTO

Valtiovarainministeri *Iiro Viinanen*

Laki

ulkomaanedustuksen virkamiesten puolisoille maksettavasta erityiskorvauksesta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan ulkomaanedustuksen virkamiesten puolisoille maksettavasta erityiskorvauksesta 14 päivänä heinäkuuta 1989 annetun lain (657/89) 2 ja 5 § ja
muutetaan 1, 3, 4 ja 6 §, 7 §:n 1 momentti, 8 § ja 13 §:n 2 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

1 §

Tätä lakia sovelletaan puolisoihin, jotka ovat asuneet asemamaassa avioliitossa ulkoasiainhallinnon virkamiehen kanssa.

2 §

Eryityiskorvauksen saamisen edellytyksenä on, että puoliso on asunut ulkomailla virantoimituksessa olevan 1 §:ssä tarkoitetun virkamiehen kanssa avioliiton solmimisen jälkeen vähintään 120 kuukautta. Tätä aikaa laskettaessa otetaan huomioon jokainen alkanut kalenterikuukausi ennen puolison 65 vuoden iän täyttämistä.

3 §

Edellä 2 §:ssä tarkoitettua aikaa laskettaessa ei kuitenkaan oteta huomioon sitä aikaa, jolloin puoliset ovat yhtä aikaa ulkomaanedustuksessa ulkoasiainhallinnon päätoimisessa palveluksessa.

4 §

Eryityiskorvaus lasketaan niiden 2 §:ssä tarkoitettujen kuukausien perusteella, joiden lukumäärä ylittää 48. Korvauksen määrä on jokaiselta tällaiselta kuukaudelta 86 markkaa vuodessa.

5 §

Jos erityiskorvaukseen oikeutetulla puolisoilla on oikeus eläkkeeseen tai perhe-eläkkeeseen virka- tai työsuhteen taikka yrittäjätoiminnan perusteella, maksetaan erityiskorvausta vain sillä osin kuin sen ja edellä tarkoitettujen eläkkeiden yhteismäärä on enintään 5 870 markkaa kuukaudessa.

Ehdotus

1 §

Tämän lain mukaiseen erityiskorvaukseen on oikeus henkilöllä, joka ennen 65 vuoden iän täyttämistä on asunut avioliitossa ulkomailla siellä virantoimituksessa olevan ulkoasiainhallinnon virkamiehen kanssa vähintään yhden kuukauden ajan.

2 §

(Kumotaan)

3 §

Edellä 1 §:ssä tarkoitettua aikaa laskettaessa ei oteta huomioon sitä aikaa, jolloin puoliset ovat yhtä aikaa ulkomaanedustuksessa ulkoasiainhallinnon päätoimisessa palveluksessa.

4 §

Eryityiskorvaus lasketaan 1 §:ssä tarkoitetun ajan perusteella. Korvauksen määrä on jokaiselta tällaiselta kuukaudelta 86 markkaa vuodessa.

5 §

(Kumotaan)

Voimassa oleva laki

Ehdotus

6 §

Erityiskorvaus maksetaan aikaisintaan sen kalenterikuukauden alusta, jonka aikana puoliso täyttää 65 vuotta. Korvausta maksetaan sen kalenterikuukauden loppuun, jonka aikana siihen oikeutettu on kuollut. Ilman pätevää syytä korvausta ei makseta pitemmältä kuin vuoden ajalta ennen sen hakemista.

7 §

Edellä 4 ja 5 §:ssä mainitut markkamäärät tarkistetaan vuosittain työntekijäin eläkelain 9 §:ssä tarkoitetun palkkaindeksiluvun mukaan.

8 §

Erityiskorvauksen myöntää ja maksaa valtiokonttori. Korvaushakemus on tehtävä kirjallisesti valtiokonttorin vahvistamalla lomakkeella. Hakemukseen on liitettävä edellä 2 §:ssä tarkoitetusta asumisesta ulkoasiainministeriön antama selvitys ja muu valtiokonttorin määräämä selvitys. Valtiokonttori maksaa erityiskorvauksen kuukausittain määrääminään maksupäivinä.

13 §

Lain 4 ja 5 §:ssä säädetyt markkamäärät vastaavat vuodelle 1988 säädettyä palkkaindeksilukua.

6 §

Erityiskorvaus maksetaan aikaisintaan sen kalenterikuukauden alusta, jonka aikana puoliso täyttää 65 vuotta tai jolta hänelle sitä ennen maksetaan työkyvyttömyyseläkettä kansaneläkelain 22 §:n nojalla. Korvausta maksetaan sen kalenterikuukauden loppuun, jonka aikana edellä tarkoitetun eläkkeen maksaminen on lakannut tai puoliso on kuollut. Ilman pätevää syytä korvausta ei makseta pitemmältä kuin vuoden ajalta ennen sen hakemista.

7 §

Edellä 4 §:ssä mainittu markkamäärä tarkistetaan vuosittain työntekijäin eläkelain 9 §:ssä tarkoitetun palkkaindeksiluvun mukaan.

8 §

Erityiskorvauksen myöntää ja maksaa valtiokonttori. Korvaushakemus on tehtävä kirjallisesti valtiokonttorin vahvistaman kaavan mukaisella lomakkeella. Hakemukseen on liitettävä 1 §:ssä tarkoitetusta asumisesta ulkoasiainministeriön antama selvitys ja muu valtiokonttorin määräämä selvitys. Valtiokonttori maksaa erityiskorvauksen kuukausittain määrääminään maksupäivinä.

13 §

Lain 4 §:ssä säädetty markkamäärä vastaa vuodelle 1988 säädettyä palkkaindeksilukua.

Tämä laki tulee voimaan päivänä
kuuta 199 .

Tätä lakia, ei kuitenkaan 6 §:ää, sovelletaan myös ennen sen voimaantuloa myönnettyihin erityiskorvauksiin, joita koskevat asiat valtiokonttori käsittelee uudelleen lainvoiman saaneen päätöksen estämättä.